

MARTIN TALIÁN, *Majitelé domů na jindřichohradeckém náměstí v raném novověku (1550-1700)*, České Budějovice 2007 (diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 119 s.

posudek vedoucího diplomové práce

Náměstí v raném novověku bylo nejen pomyslným geografickým centrem města, ale svým způsobem i jakýmsi jevištěm městské společnosti. Právě na náměstí jako největší ploše městského jádra se odehrávaly slavnosti související s životem měšťanů a dalších obyvatel města, k nimž patřila pravidelná procesí a různé průvody, bylo místem vítání vrchností nebo prostorem, kde se odehrávaly mustruňky vojenské hotovosti. Jako prostor konání trhů hrálo podstatnou roli v ekonomice městské pospolitosti. Současně bylo i „dobrou adresou“, místem, kde si významní měšťané zakupovali, upravovali či přestavovali své domy, jejichž průčelí tvořila kulisy tohoto jeviště. Stejně tak bylo náměstí i místem „veřejné“ i „soukromé“ komunikace a stejně jako souviselo i s výkonem práva. Právě otázky související se sociální rolí tohoto prostoru se staly námětem diplomové práce Martina Taliána. Jeho úkolem bylo nejprve jindřichohradecké náměstí zalidnit, tedy sestavit historickou topografii všech 33 domů, které jsou k němu obráceny svým průčelím, a posléze se na základě této topografie věnovat hledání odpovědí na další otázky související s každodenním i nekaždodenním životem.

Za největší klad diplomové práce považuji to, že se Martinu Taliánovi podařilo opravit nebo doplnit řadu údajů o změnách v držbě domů na jindřichohradeckém náměstí, které chybějí v jediném spisku, který se tomuto tématu dosud věnovat a jehož autorem byl již před téměř 90 roky František Teplý. Právě s jeho četnými pracemi se diplomant musel nejčastěji vyrovnávat, což se mu ne vždy dařilo a i konečná podoba diplomové práce nese v některých částech znaky závislosti na Teplého jen ztěží ověřitelných údajích i na jeho archaickém jazyku. Další podstatná výtka souvisí s úvodními pasážemi diplomové práce, kde se Martin Talián zabýval vývojem náměstí v raném novověku a podoby měšťanského domu. V těchto převážně kompilativně pojatých pasážích podle mého názoru zůstal příliš často u obecných formulací, které se jen někdy snažil porovnat s pramennými doklady ze zkoumané lokality. Nejvíce je tento postup patrný u hmotné kultury měšťanských domácností na náměstí (s. 39-41), při výkladu o cenách domů (s. 41-42) a zejména u popisu slavnostního života na jindřichohradeckém náměstí (s. 20), pro nějž by jistě mohl nalézt více dokladů než pouhé dvě (za 150 let!) události. Zcela stranou diplomantovy pozornosti přitom zůstaly další prameny,

keré by mu o životě na náměstí mohly prozradit více například o roli náměstí jako „jeviště práva“ (trestně-právní písemnosti).

Martinu Taliánovi se podařilo ukázat, že jindřichohradecké náměstí bylo místem, kde si své domy pravidelně kupovali či jinak získávali vrchnostenští úředníci a další služebníci stejně jako ti městští obchodníci a řemeslníci, kteří vstupovali do městské rady či se stávali primátory města. Kromě nich tu ale vlastnili domy také ostatní řemeslníci, kteří se v lokální (samo-)správě nijak neangažovali. Skutečný život náměstí jako centrální plochy města ale zůstal poněkud v pozadí autorova zájmu.

Diplomovou práci Martina Taliána doporučuji k obhajobě a vzhledem k uvedeným nedostatkům ji navrhuji hodnotit stupněm v e l m i d o b ř e.

PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.

Jindřichův Hradec, 14. ledna 2007